בעובי בית הכוסות [א]מצד אחד כשרה משני צדדין טרפה [ב]ולא אמרינן ליחזי אי קופא לבר אי קופא לגיו אמרי התם כיון דאיכא אוכלים ומשקים אימא אוכלים ודחקוה

* ההוא מחטא דאישתכח בסמפונא רבה דכבדא הונא מר בריה דרב אידי טריף [ו]רב אדא בר מניומי [ג]מכשר אתו שיילוה לרבינא אמר להו שקילו גלימא דטרופאי [ד]ההיא קשיתא דאישתכח במרה אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא אמר הא ודאי סימפונא נקט ואתאי אע"ג דלא קא נפקא מירבל הוא דרביל ליה וה"מ דדיקלא אבל דזיתא מיבזע בזע א"ר יוחנן למה נקרא שמה ריאה שמאירה את העינים איבעיא להו לאכילה או ע"י סממנין ת"ש דאמר רב הונא בר יהודה אווזא בזוזא וריאה דידה בארבעה ואי ס"ד לאכילה לינקט בזוזא וליכול אלא ע"י סממנין אינקבה ריאה היכא דמשמשא ידיה דטבחא תלינן או לא תלינן [ה]רב אדא בר נתן אמר תלינן מר זוטרא בריה דרב מרי אמר לא תלינן והלכתא [ו]תלינן אמר רב שמואל בריה דרבי אבהו אבא מרישי כלי דרפרם הוה ואמר תלינן אמרוה [ז] קמיה להא דמר זוטרא בריה דרב מרי ולא קבלה אמר רב משרשיא כוותיה דאבוה דאבא מסתברא דהא תלינן [ח]בואב מורנא פליגי בה רב יוסף בר דוסאי ורבנן חד אמר קודם שחיטה פריש וחד אמר לאחר שחיטה פריש [ט]והלכתא לאחר שחיטה פריש: ר"ש אומר עד שתינקב: [י]אמר רבה בר תחליפא א"ר ירמיה בר אבא עד שתינקב לסמפון גדול יתיב רב אחא בר אבא קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר אמר רבי מלוך א"ר יהושע בן לוי הלכה כר"ש א"ל מלוך ערבאה קאמרת אין הלכה כר"ש אשכחיה לרב ביבי דיתיב וקאמר א"ר מלוך א"ר יהושע בן לוי הלכה כר"ש א"ל חיי דמר דאנא ורבי חייא בר אבא ורב אסי איקלעינן לאתריה דרבי מלוך ואמרי ליה אי אמר מר הלכה כרבי שמעון ואמר לן אין הלכה כר"ש ואמרי ואת מה בידך א"ל הכי א"ר יצחק בר אמי אריב"ל הלכה כר"ש ואין הלכה

* כרבי שמעון: ניקבה הקבה: אמר רבי יצחק בר נחמני א"ר אושעיא חלב שע"ג קבה כהנים נהגו בו היתר כרבי ישמעאל שאמר משום אבותיו וסימניך ישמעאל כהנא מסייע כהני מאי היא דתניא [יא]כה תברכו את בני ישראל רבי ישמעאל אומר למדנו ברכה לישראל מפי כהנים לכהנים עצמן לא למדנו כשהוא אומר ואני אברכם הוי אומר כהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך הוא מברך לכהנים רבי עקיבא אומר למדנו ברכה לישראל מפי כהנים מפי גבורה לא למדנו כשהוא אומר ואני אברכם הוי אומר כהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך הוא מסכים על ידם אלא רבי עקיבא ברכה לכהנים מנא ליה אמר רב נחמן בר יצחק [יב]מואברכה מברכיך ומאי מסייע כהני דמוקי לה לברכת כהנים במקום ברכה דישראל רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו מאי היא [יג]דתניא [יד]את (ג) כל החלב אשר על הקרב וגו'

עובי בית הכוסות. נסוף הכרס שקורים פנ"ש יש בו שעטנז כשנפח ושפת דופנו כפולה שתי דפנות מדוקין זו בזו ושומן מחברן וקורין לו דובלו"ן: **מצד אחד.** שנקבה את דופן הפנימית ולא נקבה את החיצונה: **כשרה.** שמכרסה מגינה עליה: **משני צדדין.** שנקבה [ד] הסנית וילאה לחלל הגוף: **טרפה.** ולא תמרינן היכא דלא נקבה אלא [ה] את החתוי אי קופא לבר שנמצאת קופא שלה תמונה בדופן ופיה כולה בתוך הכרס ולאי מבחוץ ונכנסה שנקבה את הווסט או כרס או דקין ונפלת לחלל הגוף ומשם חזרה ונכנסה לעובי בית הכוסות ועברה כבר כולה את הדופן החיצון ולא הספיקה קופא שלה לעבור את דופן הפנימי דלמי מצפיים נחתה ועכשיו היא מתחלת לנפח דרך עובי בית הכוסות לתוך הקופה שלה ונעימא טרפה שלה מדקתני כשרה שמעינן מינה כל היכא [ג] דמלינו למימר שמפונא נקט ועל כגון הכא די"ל דרך הווסט נחת עד הלוס ועכשיו היא מתחלת לנקב ואפילו קופא לבר לא טרפינן: **אוכלין ומשקין דחקוה.** ומתוך הלחץ ונכנסה קופא שלה בשבר הילכך אע"ג דקופא לבר הוחיל ולא מזיין נקב יולא לחוץ כשרה: **הונא מר טריף.** דקסבר נקובי נקיב שנה ונכנסה שלה דרך הווסט ונקבה כרס או הווסט או דקין ויולחה: **מכשר.** כיון דשמפונא [ג] מיתתה ממרינן מי מיכווה להכנס בשמפון זה שלה דרך הקבה ונכנסה והקבה וקנה כבד שמוכין זה לזה נהתחלקן שמוך לריאה וגם קנה הלב וקנה הכבד מתחלקין לשמפונות [ד] נרחשן הלחמ וי"ל שנכנסה [ו]מהשמפוני קנה הכבד ומשם עלתה לכבד דרך השמפונות: **שקילו גלימא דטרופאי.** שהתכילוה לכלביס: **קשיתא.** גרעין של תמרה: **סימפונא.** לכבד נקט ועל דרך הקנה נכנסה לחי דרך הווסט ונכנסה מיהו רחויה לנקב כלוס ונלחת משם ונחזור ויכנסם כאן דרך נקב: **ואע"ג דלא נפקא.** שמיהו יכולה לנלחת דרך השמפון כשרוצין להוליחה לפי שהשמפון דמוק: **מירבל הוא דרביל.** על ידי נענוע שנענעה שהתחה בהליכתה ימים רבים ונכנסה תמיד מעט מעט במקום דמוק שמיהו יכולה עכשיו נלחת. מירבל לשון כשרה שמנענעים אותה כמו חייתי מרבלא וקמרבל בחלו מליחות (ב"מ פו:): **מיבזע בזע.** [ז] [ח]נמחט ומחן טריף נמחט טריף נמי נהמ: **לאכילה.** המוכלין אותה כמו שהיא: **או ע"י סמנין.** כשמערבין [ו] סממנין המחירין את העיסה אף היא מסייעה עמהס: **אווזא בזוזא ריאה דידה בארבעה.** כשהווז נלקח בדינר ליתה שלה שוה ד' לפי שהסממנין מעורבין בה: **ואי ס"ד.** כמות שהיא מחירה ליקנות חווז שלס עם הריאה בזוזא וליכול [ט]ומאי דקאמר הכי גרסינן ואי ס"ד לאכילה ליקנות בזוזא וליכול: **היכא דמשמשא ידא דטבחא.** מאי שמעתי במילר המזיר שמחוך הלחץ היל קורעת [ז] נלפרניו וכמלומה מאי כשל מקום שהוא יודע שיכול לתלות כגון נקב העשוי שכבין זו שלשה מלמעלה בחזקה ומח"כ נמלח שם נקב: והילכתא תלינן: **מרישי כלי.** מריש דרשין המשמיעין לעם את הבריו כשהיה דורש: **אבוה דאבא.** רב אחא: **דהא תלינן בזאב.** לחמר בפ"ק (לעיל ט.) בח זאב ונטל את בני מעיים והחזירן כשהן נקובין אין לומרים במקום נקב נקב: **מורנא.** מולעת היושלח מן הריאה ונקבה: **קודם שחיטה פריש.** מן הריאה ונקבה ונטרפה: **מלוך ערבאה.** הלר בערבייה: **אין הלכה כרבי שמעון קאמר.** לח לחמר הלכה כרבי שמעון אלא אין הלכה כרבי שמעון. לגמרי קא פסיק ליה [ח] ובשיבה המחרוזה ופסקו ההלכות הללו **ואת מה בידך.** רב ביבי שיילוה לרבי זירא: **ואין הלכה כרבי שמעון.** ובשיבה המחרוזה ופסקו ההלכות הללו הפסוקות סתם בגמרא: **כהנים.** שהקבה ניתנה להס מתת שוכתי הזבח נהגו בו היתר כרבי ישמעאל שאמר משום אבותיו ומשום הכי שמיה **ישמעאל כהנא מסייע כהני.** [ט] תמיד הוא עוזרן ומיקל להס ולקמיה מפרש היכא: **מאי היא.** היכא מסייע להס: **ואני אברכם.** רבי ישמעאל מוקי ליה לסכהים ורבי עקיבא מוקי ליה לישראל: **ומאי מסייע כהני.** הוחיל ורבי עקיבא נמי לית ליה ברכה לכהנים מקרא לחמרינן: **במקום ברכה לישראל.** אלא ברכת ישראל דלכי עדיפא דמשמע שמתברכין הן עם השחר:

הוקדש לעילוי נשמת הר"ר **אפרים נתן רוזנבלום** ז"ל ב"ר **אשר זליג** ז"ל נלב"ע ט' שבט תשמ"ב

מסורת הש"ס

גמ' **ג)**[עיין תוס' לעיל מד: ד"ה היכי וע"ע תוס' ע"ז ו. סד"ה הנשלח] **ג)**[ל"ל רב אחא בר נתן כך מיתא בהרא"ש וכ"מ מפרש"י ד"ה אמוה] **ג)**[לעיל ט.] **ד)**[לעיל מה: ע"ש] **ה)**[מוקפתא ספ"ט ע"ש] **ו)**[ל"ל ואת וז"ל רש"י סוריות ז: ד"ה כיון וכו' ואם הסכך וז"ו ימילל להכיח מלא שע"ג הקיון] **רש"י ז)**[ל"ל הקנה וכ"ה בפירש"י שבמלפש **ח)**[ל"ל כמחט] **ט)**[ל"ל למאי דקאמר וי"ג ומאי ד' דקאמר

הגהות הב"ח

(ו) גמ' ממהוי להא קמיה דמר זוטרא:
(ז) **שם** דמעיל את המלא כל"ל ומיבזע כל נמחק:
(ג) **רש"י** ד"ה מכשיר כיון דנסמפונא רבה מיתתה:

הגהות

גמ' **רב אדא בר נתן אמר תלינן ומר זוטרא בר דרב מרי וכו'.** [ל"ל רב אחא בר רב וכ"ל בר"ף ומהר"י]:

(סדר הזרועות)

אמר רבה בר תחליפא א"ר ירמיה בר אבא אמר רב. כל"ל:

(מגלת הכיווצים)

רש"י ד"ה מכשר. וי"ל שנכנס מסמפון הקנה לסמפון הכבד בר. כ"ג ל"ל:

(ס"ח)

ד"ה קשייתא. גרעינא של תמרה. כל"ל:

(יעב"ץ)

ד"ה ואי ס"ד. ומאי קאמר הכי. כל"ל:

(יעב"ץ)

תורה אור

גמ' **א)** דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם:

(במדבר ו, כג)

ב) וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה:

(בראשית יב, ג)

ג) וְהַקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיי אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב:

(ויקרא ג, ג)

שיטה מקובצת

ה) משני צדדין שנקבה גם השנית: **ו)** דלא נקבה אלא האחת אי קופא: **ז)** כל היכא דמצינן למימר: **ח)** מתחלקין לסמפונות בריאה בראשן וי"ל שנכנסה: **ט)** מיבזע בזע כמחט ומאן: **י)** כשמערבין עמה סממנים המאירים: **יא)** קורעת הריא' בצפרניו: **יב)** ומישיבת האחרונים נפסקו ההלכות הללו: **יג)** ישמעאל כהנא מסייע כהני דר"י כהן היה דהיינו ר' ישמעאל בן אלישע כ"ג ומסייע כהנים מתמיד הוא עזרן:

מסכת זבים

פרק ב' המשך משנה ב'

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אֲפִלּוּ אָכַל כָּל מַאֲכָל, בֵּין רַע בֵּין יָפֶה, וְשָׁתָה כָּל מַשְׁקֶה. אָמְרוּ לוֹ, אֵין כָּאן זָבִין מֵעָתָּה. אָמַר לָהֶם, אֵין אַחֲרָיוּת זָבִים עֲלֵיכֶם.

עין משפט נר מצוה

קיז **א** ב מיי' פ"ו מהל' שחיטה הל"ב סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' מח סעיף ח:
קיח **ג** מיי' שם פ"ב הלכה ט סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מח סעיף ז:
קיט **ד** מיי' שם הלכה ז סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מג סעיף ט:
קכ **ה** ו ז מיי' פ"ו מהל' שחיטה הלכה יב והלכה טו סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לו סעיף ה:

רבינו גרשום

מצד אחד דלא נקב חוץ: משני צדדים דניקב עד חוצה. ולא אמרינן ניחזי אי קופיה לגאו כו' כלומר למה מצד אחד כשרה ניחזי אי קופיה לבר אע"ג דלא נקב אלא מצד אחד נימא נקובי נקיב ועייל וליהוי טרפה. התם איידי דאיכא אוכלין ומשקין כו' כלומר היכא דלא נקיב אלא מצד אחד אמרינן קופיה לגאו הוה ואיידי דאיכא אוכלין ומשקין דחקוה ואפכוה קופיה לבר אבל בכבדא התם חזינן אי קופיה לבר אי קופיה לגאו: ההיא קשיתא דאישתכח במרה קשייתא דתמרי. אע"ג דלא נפקא מירבל הוא דקא רביל כלומר הא ודאי גסה היא ולא מצי לנקובי אלא סימפונא נקט ועייל ולא אמרינן ניחזי אי יכלא למנפק דרך סימפון ודאי עיילה דרך סימפון ואי לא מצי למיפק לא עיילה דרך סימפון אלא אע"ג דלא נפקא דרך סימפון הרי זה כצרורות דקין שבכבדה שכובדין אותה ומרוב דוחק שכובלין אותה יוצאין הצרורות מרוב הדוחק ואם רוצה אדם להוציאן דרך אותו חור אין יכול להוציאן אף הכא נמי מרוב הילוך שהולכת הבהמה בכל עת מתנענה אותה קשייתא ונכנסה דרך סמפון: איבעיא להו לאכול או לסממנין כלומר שמייבשין אותה ועושין ממנה סממנין לרפואה. אלא לאו לסממנין דיקרה היא לענין סממנין שאין יודעין בני אדם לעשותה סממנין אחד מאלף: מי תלינן או לא תלינן כלומר מי אמרינן הטבח נקבה לאחר שחיטה דכשירה אי לא. דהא תלינן בזאב כלומר זאב שנטל בני מעיים והחזירן כשהן נקובין אמרינן זאב נקבה: מורנא. תולעת שמשחכת בריאה לאחר שחיטה ונקב בריאה ולא ידעינן אי קודם פירש מן הריאה ונקב קודם שחיטה וטרפה אי לאחר שחיטה: מלוך ערבאה קאמרת כו' אינו אלא לשון גנאי אלא מאותו מקום: ואת מה בידך ר' זירא א"ל לר' ביבי בר אביי: כהנים נהגו בו היתר כו' ואי פרכת כהני מאן דכר שמייהו משום דהקיבה אזיל לכהנים. ומאי מסייע כהני כלומר כיון דלר' עקיבא ברכה לכהנים מפי הקב"ה. ר' ישמעאל מאי מסייע כהני יותר מר' עקיבא: